

Bestrijding

bij een beginnende aantasting, als er weinig planten zijn, is het raadzaam de planten handmatig uit te trekken. Vergiftiging via de huid is weinig waarschijnlijk. Let er wel op dat de planten worden verwijderd. Nadeel van deze methode is dat er delen van de wortel in de grond kunnen blijven zitten zodat de plant weer zal opbloeien als het gebied om de plant heen kaal is. Als echter wel alle delen zijn verwijderd en verbrand, vóórdat de plant bloeit, draagt het bij aan het voorkomen van de verspreiding van nieuwe zaadjes;

bij een grote aanwezigheid is het eerder aangeraden de weide te vernieuwen dan het Jacobskruiskruid te gaan bestrijden. Uit Nederlandse en Britse gegevens werd met actieve bestrijding (spuiten, uittrekken) weinig succes geboekt;

door te maaien aan het begin van de bloei (eind juni – begin juli) wordt zaadsetting voorkomen. Eind augustus is een tweede maaibeurt noodzakelijk. Telkens dient het maaisel afgevoerd te worden (composteren!), het mag niet als hooi of strooisel gebruikt worden;

niet klepelen, dit zou de uitbreiding van Jacobskruiskruid kunnen bevorderen;

uit Nederlands onderzoek blijkt dat op plaatsen waar massaal Jacobskruiskruid voorkomt, deze populaties na een paar jaar sterk achteruitgaan door een zich ontwikkelende 'bodemmoehed';

in wegbermen en op braakland kan Jacobskruiskruid op zichzelf weinig kwaad, mits het maaisel niet in veevoer verwerkt wordt. Wanneer er echter risico bestaat voor uitbreiding naar naburige grasweiden of landbouwgronden dan moet er ingegrepen worden.

ZIN EN ONZIN OVER JACOBSKRUISKRUID

Samenvattend willen we nog enkele feiten op een rijtje zetten. Paniek is niet nodig; maar voorzichtigheid is echter wel geboden.

WAAR	NIET WAAR
Jacobskruiskruid bevat gifstoffen	er kan van een plaag gesproken worden
Jacobskruiskruid is gevaarlijk voor vee	na 1 hapje van de plant sterven dieren
inheemse plant	verwilderde exoot
Jacobsvlinder is de natuurlijke vijand, de oranje-zwarte rupsen kunnen er in sommige jaren voor zorgen dat de plant niet tot bloei kan komen	elke geelbloeiende plant bevat gifstoffen
veel insecten gebruiken deze plant als stuifmeel- en nectarbron	vergiftiging via de huid
meest efficiënte maatregel: maaien vóór de bloei (eind juni - begin juli) en een tweede keer eind augustus	de plant moet uitgeroeid worden

*Laat een gemaaide, bespoten of uitgetrokken plant nooit op de grond liggen!
Bij het verdrogen verliest de plant zijn bittere geur en wordt daardoor door paarden en andere dieren ineens wel graag gegeten! Bovendien zal de plant proberen om nog snel wat zaadjes te maken.*

MEER INFO:

Dienst Landbouw- en Plattelandsbeleid
Marijke Goris
03/240.58.32
dlp@admin.provant.be

Provinciaal Instituut voor Hygiëne
Dirk De Beer
03/259.12.36
natuur@pih.provant.be

Bronnen:

Bezemer M., van der Putten W. & Rienks F., 2006: Niets doen loont bij Jacobskruiskruidplaag. De levende Natuur. 107 (5): 214-216

Decler K. & Wouters J., 2005: Advies van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek. IN.A.2005.125. Nood aan objectieve feiten rond het Jacobskruiskruid (korte reactie op een artikel in Knack). 3 blz.

Departement Welzijn, Economie
en Plattelandsbeleid
Dienst landbouw- en plattelandsbeleid
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen

PROVINCIE
ANTWERPEN

Jacobskruiskruid
wat je moet weten!

Jacobskruid

HOE HERKEN JE JACOBSKRUID?

Jacobskruid (*Senecio jacobaea*) is een stevige, van 0,5 tot bijna 1 m hoge plant. In de zomer bloeit ze overvloedig met gele bloemen in een schermachtige bloeiwijze. Het blad is diep ingesneden, opvallend gekroesd en kaal, ook onderaan. Het wortelstelsel bestaat uit een krachtig ontwikkelde kluit. De plant is twee- of meerjarig en sterft af nadat ze gebloeid heeft. De plant vormt overvloedig zaad, dat in de bodem jarenlang kiemkrachtig kan blijven.

Er moet evenwel over gewaakt worden dat niet elke geelbloeiende plant aanzien wordt als Jacobskruid en dus gevaarlijk voor vee. Er zijn immers verschillende plantengeslachten (bijvoorbeeld: Sint-Janskruid, Boerenwormkruid) die op het eerste gezicht gelijkenissen vertonen met Jacobskruid, maar die ongevaarlijk zijn.

JACOBSKRUID... WAT JE MOET WETEN!

Jacobskruid (*Senecio jacobaea*) is een stevige plant tot 1 meter hoog met mooie gele bloemhoofdjes. De plant bloeit van juni tot oktober. Je vindt hem terug op zonnige plaatsen in grazige bermen, weilanden en open terreinen.

Gedurende de zomerperiode haalt Jacobskruid regelmatig de media. Deze plantensoort bevat namelijk giftige stoffen die dodelijk kunnen zijn voor vee.

Deze folder heeft een 2-ledig doel. Enerzijds willen wij gemeenten, burgers, landbouwers, paardenliefhebbers,... informeren en sensibiliseren omtrent Jacobskruid. Anderzijds willen wij ook enkele tips meegeven om problemen met Jacobskruid te voorkomen en/of te verhelpen.

Fotos: Paul Busselen; <http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>

FAVORIETE PLEKJES

Jacobskruid komt vooral voor op matig voedselrijke zandgronden. De plant mijdt zure en vochtige bodems. Ze komt meestal voor in zonnige, vrij open grazige vegetaties. Vooral op plaatsen waar een verstoring van de bodem is geweest, kan Jacobskruid zich makkelijk vestigen. Jacobskruid is een pioniersplant. De plant groeit als een van de eersten op opengewerkte grond en is niet erg kieskeurig ten aanzien van de bodemsamenstelling, hoewel het een voorkeur heeft voor arme, onbemeste grond. Voor de vestiging (kieming) is open grond nodig, bijvoorbeeld door beschadiging van de zode door de intensieve begrazing, molshopen, vertrapping of door erg ruig maaien, ...

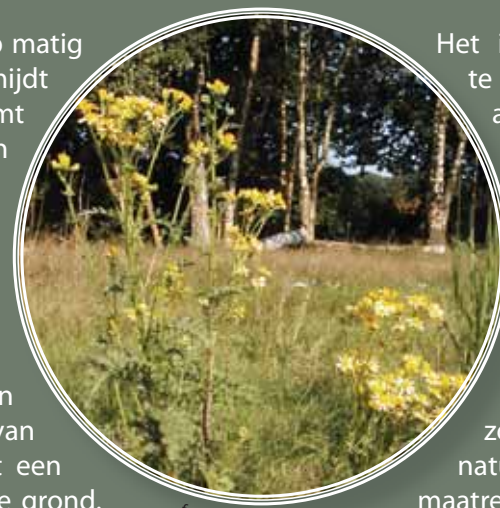

foto: PIH

MAATREGELEN

Het is niet wenselijk om de plant overal te bestrijden of uit te roeien. Over het algemeen is de aanwezigheid van de soort geen reden voor ongerustheid. Op goed onderhouden, normaal bemeste landbouwpercelen met een gesloten grasmat maakt Jacobskruid weinig kans.

Wanneer Jacobskruid veelvuldig voorkomt in graslanden van zowel paarden- en veehouders als natuurbeheerders, dan is het nemen van maatregelen wel noodzakelijk.

Preventieve maatregelen

niet te veel dieren op een kleine oppervlakte plaatsen, dit leidt tot overbegrazing en open plekken in de grasmat (dit is vooral een risico met paarden of schapen);

zorg dat steeds voldoende voedsel beschikbaar is; pas bij een gebrek aan voedsel beginnen de dieren Jacobskruid te eten;

gebruik enkel hooi of kuilvoer van betrouwbare leveranciers, die kunnen garanderen dat het voeder geen Jacobskruid bevat;

frezen woelt de grond open. Jacobskruid heeft opengewoelde grond nodig om te kunnen ontkiemen en krijgt hiermee dus een voorsprong.

WAAR SCHUILT HET GEVAAR?

Jacobskruid bevat gifstoffen (pyrrolizidine alkaloiden) die door het lichaam niet afgebroken worden maar zich opstapelen in de lever. Dit leidt uiteindelijk tot onherstelbare leverschade (levercirrose). Bij opname van grote hoeveelheden kan ook acute vergiftiging optreden. Vooral paarden en koeien zijn gevoelig. Schapen en geiten blijken min of meer resistent te zijn tegen het gif, maar zij kunnen groeiachterstand oplopen. In verse toestand wordt Jacobskruid door het vee gemeden. In droge toestand in hooi of kuilvoer herkennen de dieren de plant niet meer en wordt ze mee opgegeten, maar het gif is nog steeds actief.